

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročilna znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naroče brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvu. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvu, odpravištvu in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Novejše vesti.

Pariz 5. »Temps« javlja iz Madrida, da se sedaj ni ničesar bati od strani prebivalstva, ker je isto povsodi naklonjeno miru.

Madrid 5. Castellar (znani veliki državnik republikanskega mišljenja), ki je bolan sedaj, je obvestil ministerskega predsednika Sagasta, da je pristaš miru, vendar pa mora Španska energično nastopiti proti Zjedinjenim državam ter rešiti prava vrhnege vladarstva nad Portorico. — »Liberal« priobčuje neki pogovor z maršalom Martinez-Camposom, v katerem se je poslednji proglasil odločnim pristašem miru, ter je izjavil, da bi bila blaznost, ako bi mislili na odklonitev mirovnih pogojev.

Madrid 5. Iz Havane javljajo, da je generalni guverner na Kubi, maršal Blanco, zaustavil seje parlamenta na otoku.

Gibari so Španci zapustili. Ustaši so udrli v ta kraj ter so ubili 18 dobrovoljcev.

Madrid 5. Glasom brzovjavke s Puertorico so Španci zmogli jedno četo ustašev. Večina oddelkov dobrovoljcev se je razpustila, ostavivši svoje orožje.

Santiago de Cuba 5. General Shafter je dobil ukaz, naj svojo vojsko, upoti proti severu. 6 prevoznih ladij, ki so zasidrane pred Santiago, pričnejo v ponedeljek z ukrepanjem.

Pariz 5. Sv. stolica je brzovjavnim potom naložila škofu v Manili, naj se z vsem podrejenim mu duhovništvom postavi pod zaščito Zjedinjenih držav, da se tako rešijo preganjanj, katerimi jim groze domačini-ustaši.

Budimpešta 5. Politiški krogi, ki so v zvezi z vlado pripisujejo največjo političsko važnost sedanjemu potovanju barona Banffyja na Dunaj. »Mgyar Ország« meni, da je sedanje političsko položnje v Avstriji tako, da ne bode moglo trajati dolgo časa, a tudi pozicija Banffyjevega ministerstva da je omajana. Na jutrnji konferenci na Dunaju se ne bode govorilo samo o načinu postopanja, ampak razpravljalo se bode tudi meritorno o pogodbi med obema polovicama države. Razlika v naziranju obeh vlad je precejšnja. Grof Thun želi, da bi se mu itak že težavno rešenje ne delalo še bolj težavno z drugimi komplikacijami, ki bi mogle priti od strani ogerske vlade. Baron Banffy se svoje strani pa se sklieuje na obveze, ki jih je prevzel grof Thun v mesecu maju glede koncesij, katere je privoliti Ogorski. Vsakako je definitivno rešenje v rokah krone.

Rim 5. Uradni list objavlja dekret, katerim se odpravlja obsedno stanje v pokrajini Livorno.

Carigrad 5. Glasom sem došli zasebnih sporočil so Kurdi v okraju Ahlat v vijaletu Bihlis oplenili 8 armenskih vasi, ker se je bila raznesla govorica, da se je tam pojavila armenska tolpa. Tudi v drugih vijaletih se pojavljajo vznemirljiva znamenja.

Lvov 5. Povodom smrti kardinala Sembratoviča vejejo črne zastave na poslopju deželnega zbora, na vseh cerkvah, na mnogih privatnih poslopih in na nekaterih zavodih. Sinoči so prenesli truplo v kapelo palače; truplo je bilo položeno v krsto iz kovine. Kapela je prirejena v mrtvaško sobo. Pogreb bode v ponedeljek predpoludne. Od vseh strani prihajajo izrazi sožalja. Med mnogimi brzovjavkami je tudi ona grofa Thuna.

Lvov 5. Cesar je doposlal kapitelju stolne cerkve grško-katoliške brzovjavko, v kateri izraža svoje globoko sožalje na smrti nadškofa kardinala Sembratoviča.

Pariz 5. Kasacijsko sodišče je odbilo pritožbo Zole proti razsodbi sodišča v Versaillesu.

Gorica 5. Tukajšnje okrožno sodišče je obsodilo danes duhovnika Gugenbergerja na 6 mesecev ječe. Gugenberger je bil obtožen, kakor znano, poskušanja javnega nasilstva in ranjenja neke ženske na Jagrščem.

Jaslo 5. Na današnji razpravi, ki se je vršila na okrožnem sodišču radi antisemitskih izgrediv, so bili 3 obtoženci obsojeni radi tatvine in sicer jeden na tri mesece, jeden na dva meseca in jeden na šest tednov. Nobeden od obtožencev ni bil rešen obtožbe.

Hamburg 5. Senat je odločil, da se voditelj socialistov Peter Hohn iz Kodanjanja, katerega so zaprli tu radi sleparstva, nemudoma odpošlje v Kodanj.

Kje je naš skupni sovražnik?

Iz Düsseldorfa (vladni okraj pruske pokrajine Rheinland) poročajo, da so izgnali od tam vse poljske delavce, tudi take, ki so že dlje časa bivali tam in si ustvarili domačijo.

Trpka beseda nam sili v pero, da bi primerno označili tako krutost; a v žolč bi morali pomakati svoje pero, ako bi hoteli črtati paralelo, kako brezobzirna je na jedni strani pruska vlada z avstrijskimi podaniki, živječimi v Prusiji, in kako je na drugi strani avstrijska vlada nebeško potrpežljiva in tolerantna z pruskimi podaniki, živječimi v Avstriji. A če pomislimo nadalje, da so avstrijski podaniki, katere je usoda zanesla v pruske kraje, šli le s trebuhom za kruhom in da gotovo niti sanjajo ne o kaki politički agitaciji, dočim so pruski podaniki v Avstriji strastni podpihovaleci naših narodnih borb ter se očitno in brez vsacega obzira — o taktu seveda niti govorjenja ni — udeležujejo velikomemskih agitacij po naših pokrajinah ter so po velikem delu provzročitelji sedanje hude krize v Avstriji — potem se nam vidi, da je ta dobrovoljnost avstrijskih državljanov do skruniteljev avstrijske gostoljubnosti prav blizo — lahkomiselnosti, da ne rabimo hujega izraza.

Toda, danes ne mislimo na to, da bi se podrobneje bavili s prusko brezobraznostjo in neumljivo dobrovoljnostjo avstrijsko. Nekaj družega nam je na srečo. Želeli bi spregovoriti besedo do avstrijskih Poljakov. Vprašali bi jih radi s ozirom na gori omenjeno vest iz Düsseldorfa: ali ni imel prav general Komarov, ko je rekel v Pragi, da Slovani, kolikor nas je, nimamo dveh, ampak le jednega sovražnika? Ali bi ne bilo naravnost samoubijalno od strani Poljakov, ako bi slušali si-renske glasove nemških listov in politikov, ki bi hoteli — sklicevaje se na dosedanje žalostno razmerje med poljskim in ruskim narodom — zavesti Poljake, da bi pozabili na jedinega resničnega sovražnika svojega ter da bi se ločili iz kroga bratov po krvi?! Poljski politiki so na glasu kakor dalekovidni taktiki, izborni diplomatje in hladni računarji. Kakor takim jim mora biti jasno, da bi — zapustivši kolo ostalih Slovanov — ne le storili zločin na slovanski vzajemnosti, da ne bi le

prelomili slovesne besede, dane v Pragi in v Krakovu ter v neštevilnih izjavah in manifestacijah iz novejšega časa, ampak da bi, oslabivši skupno slovansko silo, slabili tudi sebe, svojo poljsko moč in upliv! Jasno jim mora biti, da bi kopali grob sami sebi in svoji bodočnosti, ako bi jih še ne pojašnjeno razmerje med njimi in Rusi zavelo, da bi pomagali velenemski ideji do trumfa v Avstriji!

Poljski politiki imajo sedaj toli ugodno stališče v Avstriji, da jih mnogi zavidajo na tem! V kritičnih trenutkih se ne delajo nikaki sklepi, da ne bi najvišji krogi zaslišali poljskega glasu in poljskega menenja. Ali Poljakom menda ne treba praviti, da to ugodno stališče jim ostane le tako dolgo, dokler slovanstvo ustvarja izdatno in primerno protitežje pruski brezobraznosti in velenemski ekspanzivnosti. Padlo to protitežje, porušeno bode tudi to ugodno stališče Poljakov.

Proganjanja Poljakov v Poznanju, izganjanja in proganjanja avstrijskih Poljakov, živčih v Nemčiji, milijoni, ki jih trosi pruska vlada za ponemčenje pruskih Poljakov, brutalnost, s katero jim hoče jemati streho z nad glave in tla izpod nog — vse to mora biti v svarilo galiskim Poljakom, česa bi bilo pričakovati tudi njim, ako bi v Avstriji definitivno zmogla velenemska ideja! Laskajo se jim seveda od hipa do hipa; ali Poljaki morajo vedeti, da je to laskanje proračunjeno le v prevaro!

Mi nočemo brskati po stari rani. To boli. Nočemo se spuščati v nesporazumljenja, ki so liki črna senca ležala do sedaj med Rusi in Poljaki. Ne prihaja nam na misel, da bi hoteli karati Poljake in valiti nanje vso krivdo. Mi menimo marveč, da se je grešilo tu in tam ter priznavamo radi, da so imeli Poljaki marsikak razlog za svojo dosedanje mržnjo do Rusov. Ali to jedno bi jih prosili, da bi pruski pritisk na poznanjske Poljake v narodnem, političnem in materialnem pogledu ter proganjanja na škodo poljskih delavcev iz Galicije od iste strani primerjali s položajem ruskih Poljakov v jezikovnem, posebno pa v materialnem pogledu, ter da bi pomislili, kako se pruski vijak zavija bolj in bolj na poznanjske Poljake, dočim se v vsej ruski javnosti množe glasovi, razprave in polemike o rusko-poljskem vprašanju, iz katerih glasov je sklepati, da narašča vedno bolj razpoloženje za spravo s Poljaki tudi v političnem pogledu! — Ako store to treznim razumom in pravim srecem ter odloživši spomine na marsikaj, kar je bilo po krivdi na obeh straneh, potem jim pač ne treba razmišljati dolgo, kje da jim je resnični sovražnik. In če pomislijo še nadalje, da ta sovražnik je sovražnik vsemu slovstvu, morajo biti računski jasni za bodoče postopanje: ako imamo skupnega sovražnika, **moramo biti tudi mi skupen sovražnik njemu!!** Tako nam velevata trezen razum in zdrava sebičnost, ali veleva nam tako tudi sree, tisto sree, ki spaja rado vse ono, kar je iste krvi. Razum ustvarja politične kombinacije, sree ustvarja vezi narodnega jedinstva! A mi avstrijski Slovani smo v srečnem položnju, da nam je v popolnem soglasju ono, kar veleva razum, onim, kar veleva sree. Politična in narodna vzajemnost med avstrijskimi Slovani, a kulturna med vsemi Slovani, to odgovarja našim etičnim in materialnim potrebam. Le iz stroge vzajemnosti in medsebojne podpore nam more vzrasti varnost ekzistence, varnost pred

ukupnim sovražnikom. Vse druge kombinacije, in naj prihajajo od kjer si bode, in naj se še tako vabljuje za hip — a le za hip! — morajo donesti le neizmerne zla, ne le dotičnemu plemenu slovenskemu, ki se je lahkomišljeno spuščalo v take kombinacije, ampak vsem nam, ki stremimo v glavnem po istem cilju, po osiguranju svoje bodočnosti, po sreči svoje slovanske domovine: vsemu slovanstvu, posebno pa avstrijskemu.

Ne pozabimo torej, da Slovani, kolikor nas je, imamo jednega skupnega sovražnika in potem se ravnamo! Le politika, sloneča na tem spoznanju, je resnično realna, zdrava politika od naše slovanske strani.

Da pa je politika res realna, dobro premišljena, to mora pokazati v ognju kritičnih časov, kakoršnjih imamo v Avstriji ravno sedaj.

Politični pregled.

K položaju. O nakanah grofa Thuna za bodočnost čitamo zopet:

Na podlagi §. 14 se izvede revizija avstrijske ustave v tem zmislu, da se razširi delokrog deželnih zborov in se istim poveri ne le rešitev jezikovnega vprašanja, ampak vseh vprašanj, ki so v zvezi z narodnim vprašanjem. Od odposlancev dež. zborov bi bil sestavljen novi parlament. Ako bi cesar pritrdil taki reviziji ustave, odredile bi se še v tem mesecu volitve v deželnih zborih in parlament bi se šešel v oktobru.

O sličnih načrtih grofa Thuna se je govorilo že večkrat, a istotoliko krat se je zatrjalo zopet, da se ministerskemu predsedniku niti ne sanja o kaki premembi ustave. Mi seveda ne vemo, da-li ta najnovejša govorica zasluži kaj več vere, nego prejšnje, ali to vemo, ako bi se res namerovalo kaj takega, da se upremo temu z vso silo, kakoršno more dati le — obup.

Govor dra Ferjančiča na banketu učiteljev je izbudil občo pozornost mej prijatelji in nasprotniki. Da hočejo ti poslednji izkoristiti Ferjančičeva izvajanja v svoje namene, in sicer tako, da skušajo sejati razpor med Slovane, to se umeje ob sebi, in je bilo pričakovati kaj takega; kakor je bilo tudi staviti sto proti jednemu, da porečejo vladni krogi, da je bil Ferjančičev govor neumestno. Zato nas prizadevanja nasprotnikov ne zanimajo toliko, kakor utis, ki ga je napravil Ferjančičev govor med prijatelji.

Pred vsem čujmo, kaj pravi Praška »Politik«. Ta list imenuje Ferjančičev govor važen politički pojav, a zatrja, da so bojazni, izražene po bivšem podpredsedniku zbornice poslancev, neopravičene. Jugoslovani smejo ob vsaki opravičeni zahtevi svoji računati na brezpogojno podporo Čehov. Ako bi tudi prišlo do sprave med Čehi in Nemci, nikdar ne bi Čehi vsprejeli v pravne določbe kaj takega, kar bi jih vezalo ozirom na njih vedenje do Jugoslovancev. Ako bi poslanci vsprejeli kako tako obvezo, pa ne bi pritrdil temu narod češki. Pravice naroda češkega so predobro utemeljene v zakonu in v naravnem pravu, da bi bilo sploh možno najti kako delegacijo češko, od katere bi bilo možno kupiti bodisi popolno ali le delno abdikacijo avstrijskoslovenske vzajemnosti kateremu si bode slovenskemu narodu na škodo. Slovenska vzajemnost nalaga dolžnost zastopnikom vseh slovanskih narodov naše monarhije, da se skupno potezajo za svobodo narodnega razvoja, ali določilo časa, kdaj naj se zgodi to, je pa stvar taktike, ki zahteva sedaj nujno, da se ne množe že obstoječe težave.

V zmislu te zadnje apostrofe praškega lista piše tudi konservativni »Vaterland«, ki meni, da ravno taka vlada, kateri se je posrečilo odpraviti narodni prepir na Češkem, bi se potem z nemanjo vnemo in tem večjo nado do vspeha lotila uravnave drugih narodnih razmer. V istem zmislu bi delovale one druge stranke, ki so se trudile že dosedaj za rešenje narodnega vprašanja.

Iz teh dveh izjav je posneti tolažbo, da se hoče misliti tudi na nas in da se posebno Čehi nikoli ne pregreše proti dolžnostim, ki jih vežejo do nas — ali zajedno tudi manje tolažljivo svarilo, naj potrpiamo in naj ne množimo v tem hipu težav se svojimi zahtevami. — Par pripomb drugi pot.

Nemško valovje. Ni prazna beseda to o nemškem valovju. Kjer je kaka vrzel, kjer je

kaka špranja ali praznina, tam sili skozi. Povsodi in na vse kraje. To nemško valovje postane danes jutri še največja nevarnost za evropski mir.

Nemški cesar nameruje potovati v bodočem oktobru v svežo deželo. To ne bi bilo nič posebnega. Na ona sveta, klasična tla je že potoval marsikateri vladar, ne da bi to vznemirjalo koga. Ali nemško valovje vznemirja vedno. Sedaj so vznemirjeni konservativni katoliški krogi, ker je nemški cesar povabil par protestantovskih cerkvenih dostojanstvenikov iz Avstrije, naj ga spremljajo na tem potovanju in govori se, da se je povabilo — vsprejelo. K tej vesti opaža celo »Reichswehr«, da je ta vzbudila začudenje, tem bolj, ker jo razglasa neki berlinski list.

Da, da! Kolikokrat smo svarili mi tudi naše slovenske konservativce, ko so prevroče ropotali proti »panslavizmu« in »narodnemu radikalizmu« Slovanov, da s tem ne škodujejo le narodnim interesom slovanstva, ampak tudi koristim katoličanstva, kajti velenemska ideja je zajedno — protestantska ideja!

Domače vesti.

Poziv! Dan praznovanja petdesetletnice slavnega vladanja našega premilostljivega cesarja in vojnega gospodarja bliža se z velikimi koraki!

Po vsem cesarstvu bodo praznovali ta dan z velikim navdušenjem. Iz teh patrijotičnih izrazov izvirale bodo brezštevilne človekoljubne ustanove ter bodo pričale zanamcem, kolika je bila ljubezen in udanost narodov avstrijskih do presvitlega vladarja, do preiskreno ljubljenega očeta.

Z ozirom na to sestavi se je iz starih, dosluženih, zvestih vojakov in državnih služabnikov tu v Trstu odbor, ki tudi hoče dati duška svojemu lojalnemu mišljenju s tem, da ustanovi patrijotičen veteranski, podporni kor.

Ta kor bode imel naslednje namene:

- a) da korporativno svedoči zvestobo do cesarja;
- b) da dejansko goji tovarištvo;
- c) da daje na razpolago svoje moči v javne, skupnemu blagru koristne namene;
- d) da podpira bolne ude in spremlja umrle po obstoječih posebnih predpisih za bolnišne blagajne;
- e) da podpira zapuščene udove in sirote ter družine v vojske pozvanih tovarišev v slučaju mobilizacije;
- f) da podpira delovanje avstrijskega društva »rudečega križa«.

Glede na človekoljubni namen tega patrijotičnega podjetja vabi podpisani odbor prav uljudno vse umirovljene in rezervne generale, admirale, čelnične in višje častnike, vojaške uradnike, podčastnike in vojake e. in kr. vojne, vojne mornarice in domobrancev; potem vse e. kr. državne uradnike in sploh vse druge v državni službi stoječe osebe na pripravljavni shod, katerega sklicuje ustanovni odbor v nedeljo dne 14. t. m. ob 3½ uri popoldne v veliki vojašnici.

Podpisani odbor se nadeja z gotovostjo, da najde vsestranske blagohotnosti ter je uverjen, da bivši vojaki še vedno hranijo v srečo iskreno udanost najvišjemu prestolu, vojaški duh cesarju in domovini in da so pripravljeni, ako bi trebalo, žrtvovati kri in imetje za cesarja in domovino.

Odbor.

Imenovanja. — Poštnimi azistenti so imenovani poštni vožbeniki: Silvij Poliak, Josip Nikolič, Emerik Schiffrer, Ivan Mestrovic, Silvij Dubieh, Viljem Hollusehka, Herman Bernardis, Henrik Rossi in Ivan Bottinelli v Trstu za Trst; Euro Hreglich, Ivan Schmutz in Vekoslav Pertot v Testu in Ernst Stangher v Pulju za Opatijo; dalje Jerko Perić iz Spljeta, Anton Franič iz Zadra in poročnik Fran Globočnik iz Lvova za Št. Peter na Krasu, Kazimir Beltram za Gorico in slednjič vožbenik Vladimir Vojska in manipulacijski dnevnika Fran Jeglič za Novomesto.

Istočasno sta bila premeščena iz Opatije v Trst poštna azistenti Virgil Zencovich in Dante Dardi.

Ciril-Metodov dar. Darovali so v St. Petru na Krasu gg. Fran Križaj, 2 gld.; Ana Križaj, Karis Ferdo, Karis Rozi, Sajovic Karol, Novak Fran, Lavrenčič Andrej, Jakš Marija, Medica Matevž, Zupan Ivan, Rodbina Špilar, Rajčević Fran, Aučin

Fran, Ambrožič Matija, Dekleva Leopold, Domielj Alojzij, Čuček Jože, vsaki po 1 gld.; Karis Boris, Tomazin Jože, Nadrah Janko, Rebec Anton, Stroj Valentin, M. J., Ludvik August, Velepč Ivanka, Groznik Fran, Korošec Ivan, Kalan Miha, Penko Matija, Kralj Alojzij, Lenasi Karol, vsaki po 50 kr. — Nadalje je daroval g. Cvetnić na Dunaji 1 gl.; gospa Magdalena udova Ipavec na Kontovelju, 3 gld.; Jakob Cijak na Kontovelju, 1 gld.

Popravek. Prejeli smo in objavljamo: Slavno uredništvo »Edinosti«! Z ozirom na § 19. tisk. zakona, podaja niže podpisani odbor »Rokodelskega bralnega društva v Tolminu« radi članka, priobčenega v št. 138. cenjene »Edinosti« pod zaglavjem »Slovenska usiljivost« sledeči popravek:

Ni res, da je se e. kr. okr. glavar Miroslav grof Marenzi črtal iz programa slovenske komade.

Ni res, da se je tamburaški zbor silil, da udarja o priliki namestnikovega obeda.

Res je le: Da se je veleštovani gospod okrajni glavar Miroslav grof Marenzi osebno obrnil do predsednika Josipa pl. Premiersteina proseči ga, bi li bilo mogoče, da bi društveni tamburaški zbor udarjal na obedu namestnikovem, kar mu je predsednik obljubil po dogovoru z drugimi odborniki in je dostavil nastopni program: I. »Cesarska pesem«; II. »Naprej zastave slave«; III. »Domovina moja«, potpourri; IV. »Valec elegante«; V. »Venec hrvatskih narodnih pesem«; VI. »Prodana nevesta«, koračnica; VII. »Četvorka« (Francoska), na kar je pripomnil grof Marenzi: »Le dolgočasnih in dolgih komadov ne igrati, ker bi utegnili gosp. namestniku vga-jati bolj kratki in korajžni komadi«.

Tamburaša gg. Julij Fuzulin in Franc Gatej, obveščena o tem, sta izpustila iz programa III. in V. točko, kakor najdaljša komada. Ker pa ostalih pet komadov ne bi bilo zadostovalo za čas obeda, udarjali so tamburaši pod vodstvom neutrudljivega voditelja gosp. nadučitelja Ivana Širec še sledeče komade »Moj dom«, koračnica; »Napried«, koračnica; »Heregovinski valček« in »Deblinska polka«.

Sedaj pa naj cenjeni čitatelji »Edinosti« sami sodijo o poštenju dotičnega dopisnika!

V Tolminu, dne 4. avgusta 1898.

Josip Premierstein, predsednik, **Julij Fuzulin**, tajnik, **Ivan Jug**, **Fran Gatej**, **Josip Bravničar**, **Janez Oblesčak**, **Franz Prezelj**, odborniki.

§ 19. tiskovnega zakona. Koliko zlorabljen si vendar, kolikokrat te imenujejo po nemarnem! Tako tudi v današnjem »popravku« iz Tolmina. Mi priobčujemo radi pojasnila, ker nočemo, da bi se godila krivica komursibodi. Mi delamo tako, ker nas sili v to naša lojalnost. Ali ne moremo se vzdržati pomilovalnega posmeha, ko nam ob vsaki, še tako neznatni priliki rožljajo pod nosom s tem §, kakor jetničar, kadar nadevlje jetniku verige. Čemu to? Sosebno smešno se nam zdi tako groženje takrat, ko je stilizacija poslanega popravka taka, da ni malo ne odgovarja zahtevam istega § 19. in bi nas ne mogla prisiliti nobena oblast na svetu, da ga priobčimo, ako ne bi storili tega iz dobre volje! To velja tudi za današnji popravek iz Tolmina. Pa brez zamere, ako se mi v svojem »popravku« ne sklicujemo na noben §, ampak prosimo slovensko občinstvo, da naj raje apeluje do naše lojalnosti in objektivnosti. Uverjeno naj bode, da nam bode to bolj imponovalo!

Boko preplaval. Iz Kotora nam pišejo: Že v rimskih časih se je se strateškega stališča pripisovala pletanju velika važnost in v mnogih bitkah je pest spretnih plavavcev odstranila neljube zapreke in ovire. Mnogi pa si je že rešil življenje s pomočjo te spretnosti o različnih katastrofah in na morju. Tako je bilo tudi zadnjič o grozoviti nesreči parnika »Bourgogne« (kar jih ni podleglo nezasišani surovosti mornarjev). Da so dandanes, ko napreduje vse, v armadah razun biciklistov tudi plavači važen faktor, se lahko sme trditi. V sušcu tega leta je pokazal svojo spretnost v pletanju neki ulanski nadporočnik, ko je preplaval Dunav pri Klosterneuburgu.

Dne 31. julija t. l. so se pa vodnik Fr. J. Sever, predstrelec M. Špan, J. Christian in Josip Wiegeler tukajšnjega trd.-top.-polka št. 5 odločili preplavati Boko kotorsko in sicer na jednom mestu, kjer sti nasprotni obali nad kilometer oddaljeni jedna od druge. In res so popoldne naznačenega

dne skočili ti drzni mladeniči v hladno valovje pri cerkvi sv. Matevža v Dobroti in so srečno plaval na suho v zalivu pri c. kr. shrambi strel. prahu (Pulvermagazin) Glavati. Zmenili se niso mnogo za parnik, ki jima je pred nosom prestrigel pot in zaganjal valove v obliče. Potovali na parniku obojega spola so burno z robei pozdravljali plavače. Prvoimenovana sta potrebovala za ta dolgi pot 28, slednja pa 30 minut.

Pevskemu društvu „Kolo“ so pristopili kakor podporni udje ter vplačali udnino po 2 K. sledeči gospodje: Abram dr. Josip, Blažek I., F. G., Goljevšček Vekoslav, Godina Franjo, Jereb Ljudevit, Kuščar Miha, Loj Josip, Lampe Ivan, Mandić prof. Mate, Mulc L., Obersnel Ljudevit, Potočnik Fran, Pavletič Fran odv. kandidat, Pretner Miroslav, Pretner dr. Mate, Stepančič Nicefor, Sirk Josip, Živie ingen. Mate, Zviter Josip.

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu priredi jutri dne 7. avgusta 1898., na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu (ulica Giuliani št. 28), svojo veselico. Začetek ob 5. uri popoldne. Svirala bode veteranska godba pod vodstvom gosp. kapelnika Majcen-a. Vstopnina bode 20 nvč. za odrasle in 10 nvč. za otroke. Sedeži po 20 nvč. — Ker je ta veselica namenjena v korist tega društva, ki je prava narodna trdnjava v Trstu; ker se moči tega društva, ki so po veliki večini delavskega stanu, povsod in vedno žrtvujejo v prosep narodnosti naše in ker je ta veselica spojena z ne malimi stroški, pričakujemo, da nas slavno občinstvo iz mesta in okolice počasti v velikem številu s svojo navzočnostjo. Preplačila se bodo vsprejemala hvaležno. Na svidenje! Odbor.

P. S. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na nedeljo dne 14. avgusta po navedenem programu. — Toliko vstopnice, kolikor tudi sedeži se bodo prodajali samo na dan koncerta pri vhodu na vrt.

Službo išče bivši trgovski pomočnik in trgovce. Ker pozna dobro slovenski, nemški in laški jezik v govoru in pisavi, vstopil bi rad za pisarja bodisi pri kakem odvetniku ali v kako trgovino. Spričevala na razpolago. Več v našem uredništvu.

Do tretjega gre rado, vendar takrat ni šlo. Neki mladenič je prišel dne 29. julija v zalogo tvrdke Schnabl v ulici starih post št. 12. Seboj je imel listič, na katerem je bilo zapisano, naj se mu izroči 4:20 kgr. svinčene cevi za tvrdko Desimon, kar je tudi dobil. Čez tri dni je ravno isti mladenič prišel po 6:60 kgr. svinčene cevi in še družega blaga za tvrdko Rocco. Tudi takrat mu je bilo izročeno blago. Ko je pa tvrdka Schnabl poslala tema tvrdkama račune, je doznala, da ni dobila in ne naročila ničesar ni ena ni druga. Kaj da se je zgodilo, je bilo jasno. Včeraj zjutraj je pozvonil telefonični aparat tvrdke Schnabl. Halo! Kdo je in kaj želite? Odgovor: Tvrdka Anton Bronzin & C. Vas prosi, da izročite njenemu težaku, ki pride tje kak čez 10 minut, 6 kgr. svinčene cevi in toliko in toliko družega blaga. Schnabl je odgovoril: »Je dobro! Na svidenje«. Lej ga, za 10 minut je bil že tu stari znanec. Haha, si je mislil magazinér. Sedaj ga pa imamo! Naročil je mladeniču naj malo počaka. Mladenič je počakal in je pričakal — redarja, kateri ga je lepo spremil na policijo. Tukaj je priznal sam, da je prva dvakrat bil on, ki je ošpeharil tvrdko Schnabl. Potem, ko so na policiji zapisali potrebno in tudi to, da se mladenič imenuje Josip Stržina, da mu je sedaj 16 let in da je kovač, sedaj brez dela ter pristojen v Ljubljano, je bil odveden na pristojno mesto — pod ključ.

Krvav čin v Šklednju. Včeraj o peti uri popoldne so prejeli delavci plavžev v Šklednju svojo mezdo za 20 dnij. Potem so se razšli po gostilnah. V gostilno Lovrenca Zagerja sta šla 17-letni Benedik Perie in 19-letni Anton Suligoj oba iz Šklednja. Oba sta jako strastna igralca igre »Mora« in treba je bilo seveda napraviti partijo. Začetkoma je šlo vse v redu, proti koncu pa ne več, ker sta se sprla. Suligoj je na to vstal ter je, odhajaje, zapretil Perieu: »Se vidiva že pozneje!« — Šel je v drugo gostilno in sicer v ono Ivana Sanein-Kotala. Kasneje je prišel tja tudi Perie. Šel je k mizi, kjer so sedeli Suligoj in drugi njiju znanci. V Suligoju je vrelo in ko je jeza priklopila do vrhunca, je začel zmirjati Periea z vsakovrstnimi žaljivkami ter ga tudi vleči za jopič. Tudi Perie, ki je bil dolgo miren,

je potem reagiral. Znanci so ju skušali pomiriti, kar se ni dalo. V enem hipu izvil si je Suligoj leseno runkulo izpod pasu, jo zavijtel se silo in zadel Periea v glavo tako močno, da je hipoma kri kar oškropila vse navzoče. Kri je Perieu odtekala tako močno, da sta bil on in obleka kmalu vsa mokra od krvi. Zbralo se takoj mnogo ljudi. Prihitel je na lice mesta pol. inšpektor, kateri je dal sprovesti ranjenega na pol. postajo. Takoj je tudi telefoniral po zdravnika, kateri koj došel ter obvezal veliko rano Periea, ki je segala od ušesa do nad očesa. Perie je bil potem sproveden v bolnišnico v zelo nevarnem stanju. Zgubil je namreč veliko množino krvi.

Včerašnje vesti z zdravniške postaje. 10-letni dečko Adolf Haberman se je zaletel v služkinjo, ko je ista ravno prenašala krožnik vrele juhe. Juha se je zila dečku po prsih ter ga je oparila precej hudo. — 68-letna Uršula Meslovič je zdrsnila včeraj popoldne ter si je nekoliko zvenila desno roko. — 31-letni težak Ivan Tirazer se je zabodel včeraj z železom v levo roko. — 8-letni deček Angelj Bavčer je padel na kamenje ter se je ranil na roki in na levem kolenu.

Početje malopridnežev. Včeraj popoldne je odpeljal kočijaž Ivan N. svojega gospoda v Škedenj. Ko je voznik pričakoval gospodarja, so se mu približali štirje malopridneži ter so zahtevali od njega naj jih prepelje nekam. Ker on tega seveda ni mogel in ni smel storiti, so ga začeli ti ničvredneži, ki so bili pijani, pretepati in suvati. Odšli so šele, ko so se približali še drugi ljudje ter jih ozmirjali.

Pregrehe zoper sedmo božjo zapoved. Amalija Cestinič je naznanila policiji, da jej je zmanjkalo za 8 gld. blaga ter je menila, da jej je to blago odnesla pred par dnevi odslovljena služkinja. Le ta je bila včeraj odvedena v zapor ter se zove Angelija B. Sedaj jej je 25 let. Njeno ime se, kakor se vidi, ne strinja s tem, kar je ona v resnici.

Policijske vesti. Sinoči ob 10. uri in pol je bil aretiran 22-letni godec Ferd. Č. iz Trsta, ker je sviral na harmoniko po ulici Rossetti in ga je spremljalo kerdelec kakih 50 veseljakov. Žnjim v temo je moral tudi njegov pajdaš Edvard P., dninar iz Trsta.

Loterijske številke izrebane dne 6. t. m.:
Gradec 16, 63, 37, 75, 81.
Dunaj 80, 13, 32, 38, 90.

Koledar.

Danes v soboto 6. avgusta: Gospodova spremenitev na gori. Jutri v nedeljo 7. avgusta: 10. pob. Kajetan, sp.
Solneni: Lunni:
Izhod ob 4. uri 29 min. Izhod ob 8. uri 51 min.
Zahod „ 7. „ 41 „ Zahod „ 10. „ 12 „
Ta je 32. teden. Danes je 216. dan tega leta, imamo torej še 149 dni.

Narodno gospodarstvo.

Trgovski podatki.

Pjše Jos. Ulčakar.

V.

Petrolej.

Tega blaga izvažajo Združene države za 45 milijonov dolarjev na leto.

Petrolej ali mineralno olje je tekoča parafina in odgovarja kemični formuli $C_n H_{2n+2}$ in sicer med C_3 in C_{15} . Niže vrste so plini, više pa trda telesa ali prave parafine.

Tekoče parafine se delé po stopinjah (Celsius) tako:

1. Eter ali hlapno olje (Kersolen), ki vre od 40° — 60° , je čista tekočina in ima nekov poseben duh; rabi se za pafumerije, zlasti pa za proizvajanje duha svežih cvetlic (posebno na Francozkem). Specifična teža 0.65—0.66.

2. Gazolin je viša vrsta hlapnega olja, ki vre od 60° — 80° ter se vporablja kakor prvi. Specifična teža 0.66—0.68.

3. Benzin (ali navadni bencin) vre od 80° — 100° ; vporaba tega olja je že znana; specifična teža 0.68—0.70.

4. Ligrilin je viša vrsta benzina; vre od 100° — 120° ; specifična teža 0.70—0.73.

5. Fino olje za stroje (čisto) vre od 120° do 150° in se rabi za mazanje strojev. Specifična teža 0.73—0.79.

6. Navadni petrolej, vre od 150° — 280° in

ima specifično težo 0.8 (najmanj); boljše vrste so teže.

7. Solneno olje, vre od 280° — 320° , ki se uporablja za svetiljke na železnicah.

Splendor je vrsta med boljšim petrolejem in solnénim oljem.

8. Gosto olje za stroje in razne vrste vazelin, ki se rabijo za mazanje.

Surov petrolej je temnorjava, precej gosta tekočina, katero treba destilirati (čistiti ali rafinirati), potem se dobivajo zgoraj navedene vrste tekočih parafin.

Navaden petrolej, ki ga rabimo za razsvetljavo, mora imeti prej omenjene lastnosti, lepo, svetlo barvo in mora biti brez žvepljenih spojin. Če se na gorečo žveplenico vlije nekoliko petroleja, mora ista ugasniti, ako ne ugasne, je dokazano s tem, da so v petroleju olja niže vrste (benzine in eter). Tak petrolej je nevaren in eksplozivna v svetilkah in ne gori lepo in daje neprijeten duh. Kemična sredstva za gašenje vnetega petroleja so: ogljenčeva kislina in kloroformij (kar o požaru nima nikakega pomena). Najbolj praktično sredstvo pa je prst ali pa droben pesek.

O kupovanju petroleja treba torej paziti, da isti nima eksplozivnih snovij. Tovarne ali čistilnice (rafinerije) morajo garantirati eksplozijsko stopinjo (flashing point), ki je normalno 25° Cels. Ameriške tvrdke rabijo sledeči izraz »Abel test 70° F.«, kar pomenja, da se petrolej v Abel-evem aparatu za poskušnjo petroleja vžge še le pri 70° Fahrenheit ($21\frac{2}{3}^{\circ}$ C). Petrolej, ki se uvaža iz Amerike v Evropo, prihaja večinoma iz Pennsylvanije (Pittsburg) in iz Kentucky; preko Trsta pa se uvaža Azijsko in Rumunsko blago.

Zadnje vesti.

Dunaj 6. Danes predpoludne so se sešli na posvetovanje radi sklepa nagodbenega provizorija ministerski predsednik grof Thun, finančni minister dr. Knizl, ministerski predsednik ogerski baron Banffy in finančni minister ogerski Lukaes. Posvetovanje se bode nadaljevalo popoldne.

Monakovo 6. Mej informacijami, ki jih je dal slikar Lenbach novinarjem o zadnjih dnevih življenja Bismackovega, je tudi ta, za katere resničnost jamči Lenbach, da je rekel Bismarek nekoga dne:

»Po svoji smrti načem nikakega pompa, saj so delali dovolj komedije z mojo osebo.«

Bielsko 6. Danes so zaprli patra Stojalovskega, ker je obdolžen, da je širil tiskovine, nevarne javnemu miru.

Madrid 6. Oфицијalna brzojavka iz Santiaga de Cuba pravi, da bivanje španskih vojakov v ozkem, sedaj Amerikanom odkazanem taboru, proizvoda bolezn. Sedaj je bolnih 8000 mož.

Washington 6. General Shafter poroča, da je imel dne 3. t. m. 3578 bolnikov, med temi 2696 na mrzlici. Od 31. julija je bilo 8 slučajev smrti.

Santiago de Cuba 6. General World ostane tu, da zasede mesto.

Zahvala.

Podpisano predsedništvo izreka svojo zahvalo najprej g. pevovodji Val. Pižonu, ki se je mnogo trudil poučevanjem v petju; za tem zahvaljuje vrle pevke naše; nadalje društvo »Slava« od sv. M. M. spodnje na njega lepem sodelovanju na petju in na šaljivi igri, pevski zbor in godbo iz Pobegov, pevski zbor »Primorje« iz Mačkol, pevski zbor iz Tinjana, godbo spodnjih Skofijcev, pevski zbor iz Dekani, in slednjič vse slavno občinstvo, ki se je udeležilo naše veselice — vsem izrekamo iskreno zahvalo, ki so pripomogli do toli lepega vspela. Vsem dragim bratom kličemo: Živi Bog nas vseh.

Predsedništvo društva »Straža« v Plavijah pri Kopru:

Ivan Hrovatin, Miha Hrovatin,
tajnik. predsednik.

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. št. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo.

Pisarja z lepo pisavo
išče
dr. Truden, odvetnik,
v Trstu, Piazza Ponterosso št. 1.

Odvetniškega koncipijenta
išče
dr. Matej Pretner,
odvetnik v Trstu,
Corso (Piazza S. Giacomo št. 1). — Mesečna
plača 100 gld.; vstop 1. oktobra 1898.

Emeri

so posode za hišo, hlev,
vrt, polje, vinograd,
delavnico, tovarno, la-
dijo i. t. d. — namesto
škarov, brentačev, vr-
čev, putrhov i. t. d.

So zmiraj pripravljene
za rabo, so trdne,
trajajoče, lahke
in bolj pripravne za
vsako delo nego druge
posode.

Dobivajo se na debelo in na drobno v delavnici
tvrdke

Schivitz & Comp. v Trstu,
v ulici Commerciale (trgovinska ulica) št. 11
in na drobno tudi pri raznih trgovcih
tu in na deželi. Prospekte z ceniki se razdaja in
pošilja radovoljno brez stroškov.

Pomada Phönix.

Odlikovana na razstavi za zdravljenje in
potrebo bolnikov v Stuttgart-u l. 1890.,
priporočena od zdravnikov in s tisoči za-
hvalnih pism.

Jedino obstoječe, rečno in neškod-
ljivo sredstvo, za doseg lepih lasi
pri damah in gospodinjah, odstranjuje
tako izpadanje las in prhljaj; ter
vzreja pri jako mladih gospodinjah
močne brke.

Garantira se za vseh in neškodljivost.
Lonček 80 nč., po pošti ali povzetju 90 nč.

Hoppe K., Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14

OLJA

Zaloga na debelo in na drobno.

Pošiljatve le od 5 lit. naprej.

CENE:

OLJE jedilno fino	Liter nvč.	28
" " finejše "	" "	32
" oljkino "	" "	36
" " fino "	" "	40
" namizno "	" "	44
" " finejše "	" "	48
" " Extra "	" "	52, 56
" " Specjalit. "	" "	64, 72

OLJA za cerkvene svetiljke v vrčih orig. od lit.
15, 20, 25 po zmernih cenah. Pošiljatve na debelo
namreč za razprodajalce, so da se ni bati nikake
konkurence.

Za Trst in okolico prosto na dom, pustivši vrč
na posodo.

ANTON SIRCA

Trst, Via Aquedotto št. 9.

„Viktorija“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 nvč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20,
3-—, in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za pomlad in leto,

volneno blago, perkal za obleke in srajce,
cefir in oxford, lawn-tennis, satinets gladki, tiskani in mrežasti,
vsakovrstni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor
čipek, trakov, zavratnikov, modnih specijalit. vsake vrste
rokovic iz svile, nitij in kože, dežnikov.

Velik izbor perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

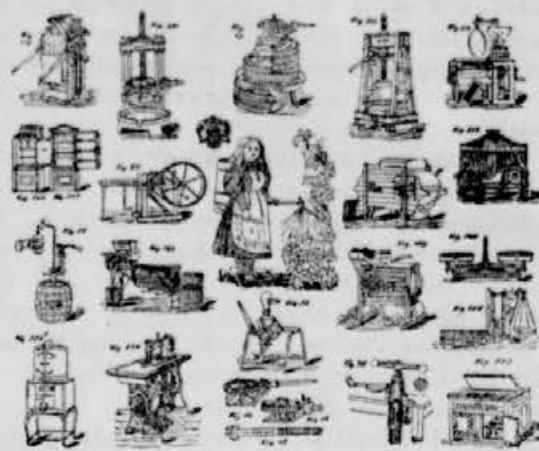
V TRSTU, — ulica sv. Antona št. 1. — V TRSTU

Na zahtevanje

dopušljejo se uzorci z dotičnimi cenami poštne prosto.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slo-
vensko-hrvatskem jeziku z več kakor 300
slikami o vseh vrstah aparatov za stroje,
potrebni predmeti za kmetijstvo, vi-
narstvo, za obrtno in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za rečno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

ces. kralj. priv. lastnik

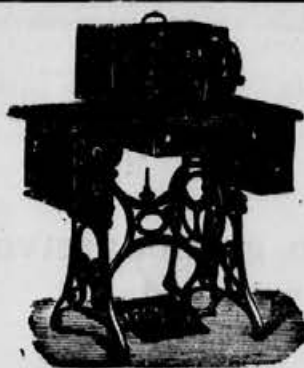
Dunaj, III. Erdbergstr. šte. 12.

Gostilna I. vrste na Bledu,

ležeča na najpripravnem kraju ob cesti z velikim prometom
se odda v najem ali na račun.

Pisma je pošiljati pod naslovom:

A. B. št. 111. Bled, poste restante.

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „Adria“ iz Budimpešte in koles
iz najbolj slovečih notranjih in inozemskih tovarn.

Šivalni stroji se garantujejo pet let, kolesa eno leto.

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

Delavnica za briljantno nikliranje.

Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

Postavljanje in popraviljanje električnih zvoncev.

Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popraviljanja in naročbe izvršujejo se najatančneje, brzo, po nizkih cenah.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitenga železa,

vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč,

peči in štedilna ognjišča,

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne,

nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.